وزارت کشور
سازمان شهرداریها و دهیاریهای کشور
سازمان حفاظت محیط زیست

شنبه‌های آموزشی

۲۳ آبان ماه ۱۴۰۵
14 November 2026
۴ جمادی الثانی ۱۴۴۸

آموزه های مدیریت محیط زیست

شماره ۲۸۹

ویژه کارکنان شهرداری ها و دهیاری‌ها و شوراهای اسلامی شهر و روستا

روز جهانی پرندگان مهاجر

هر سال میلیون‌ها پرنده مهاجر در جست‌وجوی غذا، آب و امنیت، مسافت‌هایی به‌طول هزاران کیلومتر را میان قاره‌ها طی می‌کنند. ایران به‌واسطه موقعیت جغرافیایی و تنوع اقلیمی خود، در مسیر مهم‌ترین کریدورهای مهاجرتی پرندگان قرار دارد و مراتع، نیزارها، رودخانه‌ها، تالاب‌ها، مزارع و باغ‌های اطراف روستاها، ایستگاه‌های حیاتی استراحت و تغذیه این مسافران آسمان هستند.

پرندگان مهاجر با گرده‌افشانی گیاهان، کنترل آفات و پخش بذر، به‌نوعی شریک خاموش زندگی کشاورزی و جریان عادی حیات به شمار می‌روند. این سفرطولانی اما بسیار پر خطر است. شکار غیرمجاز، تخریب زیستگاه‌ها، ناامنی و خشکی تالاب‌ها، آلودگی منابع آب، مسمومیت ناشی از سموم کشاورزی و برخورد با خطوط انتقال برق، مهم‌ترین خطراتی هستند که بقای این پرندگان را تهدید می‌کنند. جدی‌ترین چالش آن است که مهاجرت چند میلیارد پرنده در جهان، به امنیت یک زنجیره کامل از زیستگاه‌ها وابسته است؛ نابودی حتی یک تالاب یا توقف‌گاه در این مسیر می‌تواند یک جمعیت کامل را دچار بحران کند. به همین دلیل است که سلامت و امنیت هر ایستگاه به معنی حیات کل مسیر مهاجرت است.

بسیاری از این زیستگاه‌ها و توقف‌گاه‌ها واقع در حاشیه روستاها، مزارع، منابع آب و قنات‌ها قرار دارند. بنابراین اهالی و به‌ویژه دهیاران و شوراها، نخستین و مؤثرترین مجموعه در حفاظت از پرندگان مهاجر و امن‌سازی مسیر عبور آنان هستند. اقدامات ساده اما اثرگذار جوامع محلی می‌تواند تفاوت سرنوشت‌سازی در نجات این مسافران ایجاد کند.

چه اقداماتی می‌توان انجام داد؟

- جلوگیری از رهاسازی پسماند و آلودگی در حاشیه تالاب‌ها، رودخانه‌ها، نیزارها و سطوح آبی؛ چراکه این زیستگاه‌ها تأمین‌کننده غذای پرندگان مهاجرند؛
- کنترل و کاهش مصرف سموم شیمیایی در مزارع و باغ‌های حاشیه مسیر مهاجرتی و رعایت زمان‌بندی درست در پاشش سموم؛
- فرهنگ‌سازی عمومی پیرامون آثار زیان‌بار شکار پرندگان بر سلامت اکوسیستم و امنیت غذایی؛
- خودداری از تغییر کاربری، بوته‌کنی و خشک‌کردن عمدی زیستگاه‌های آبی؛

اسکن کنید

URPC.IR